

FİNANSAL KİRALAMA, FAKTÖRİNG VE FİNANSMAN
ŞİRKETLERİ İLE TEFEÇİLİĞİN ÖNLENMESİNE
İLİŞKİN YASA
İÇDÜZENİ

Madde 1. Kısa İsim

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Madde 2. Tefsir

Madde 3. Amaç

Madde 4. Kapsam

İKİNCİ KISIM

Kuruluş ve Faaliyet İzinleri ve İzne Tabi Diğer İşlemler, Birleşme ve
Devre İlişkin Kurallar

Madde 5. Şirketlerde Kurucu Olma Koşulları

Madde 6. Şirketlerin Kuruluş Koşulları

Madde 7. Şirketlerin Kuruluş İzni ve İzinin Kaldırılması

Madde 8. Şirketlerin Faaliyet İzni

Madde 9. Yurt Dışı Faaliyetler, Şube Açma, İştirak ve Bağlı Ortaklık Edinme ve
Gayrimenkul Ticareti Yapma Yasağı

Madde 10. Pay Sahipliğine İlişkin Kurallar

Madde 11. Ana Sözleşme, Tüzük veya Ad Değişiklikleri

Madde 12. Birleşme, Devir, Kısmi Devir veya Gönüllü Tasfiye

Madde 13. Resmi Gazete'de Yayımlanan Kararlar

Madde 14. İzinlerin Esas ve Usulleri ile İlgili Tebliğ Çıkarma Yetkisi

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kurumsal Yönetim

Madde 15. Kurumsal Yönetim Yapıları ve İç Sistemler

Madde 16. Şirket Yönetim Kurulu

Madde 17. Genel Müdürlük Teşkilatı ve Personel

Madde 18. Üst Yönetime İlişkin Yükümlülükler

Madde 19. Kurumsal Yönetime İlişkin Tebliğ Çıkarma Yetkisi

DÖRDÜNCÜ KISIM

Faaliyet Esasları ve Yükümlülükler

Madde 20. Şirketlerin Faaliyet Konuları

Madde 21. Belgelerin Saklanması

Madde 22. İzinsiz Faaliyet ve Tefecilik Yasağı

Madde 23. Fon Kaynakları

Madde 24. Faaliyet Harcı

Madde 25. Müşteri Haklarının Korunması

Madde 26. Sırların Saklanması ile Yayın ve Haberlere İlişkin Yasaklar

Madde 27. Kimliklerin Tespiti ve Belgelendirilmesi ile Şüpheli İşlem Bildirimi

Madde 28. Faaliyetler ve Yükümlülüklerle İlişkin Tebliğ Çıkarma Yetkisi

BEŞİNCİ KISIM
Gözetim ve Denetim

Madde 29.	Gözetim ve Denetim Yetkisi
Madde 30.	Muhasebe Sistemi
Madde 31.	Finansal Raporlama
Madde 32.	Yabancı Ülkelerden Gelecek Denetim
Madde 33.	Bağımsız Denetim Kuruluşları ile Gayrimenkul Değerleme Kuruluşları
Madde 34.	Bilgi ve Belge Verme Yükümlülüğü
Madde 35.	Denetlenen Şirketlerin Yükümlülükleri
Madde 36.	Oran ve Sınırlamalarla İlgili Koruyucu Düzenlemeler
Madde 37.	Özkaynaklar
Madde 38.	Karşılıklar
Madde 39.	Gözetim ve Denetime İlişkin Tebliğ Çıkarma Yetkisi

ALTINCI KISIM
Sözleşmeler ve İşlemlere İlişkin Kurallar

BİRİNCİ BÖLÜM
Finansal Kiralama ile İlgili Kurallar

Madde 40.	Finansal Kiralama Sözleşmesi
Madde 41.	Finansal Kiralama Konusu Malın Satın Alınması
Madde 42.	Tarafların Hak ve Yükümlülükleri
Madde 43.	Malın Kiracıya Teslim Edilmemesi
Madde 44.	Zilyetliğin ve Kiracılık Sıfatının Devri
Madde 45.	Mülkiyetin Devri
Madde 46.	Kiracının veya Kiralayanın İflası veya İcra Takibine Uğraması
Madde 47.	Sözleşmenin Sona Ermesi
Madde 48.	Sözleşmenin İhlali
Madde 49.	Sözleşmenin Feshinin Sonuçları
Madde 50.	Finansal Kiralama İşlemlerine İlişkin Tebliğ Çıkarma Yetkisi
Madde 51.	Teşvik
Madde 52.	Pul Vergisinden Muafiyet

İKİNCİ BÖLÜM
Faktoring ile İlgili Kurallar

Madde 53.	Faktoring Sözleşmesi
Madde 54.	Alacakların Devri
Madde 55.	Fatura ve Ek Teminata İlişkin Yükümlülükler
Madde 56.	Faktoring İşlemlerine İlişkin Tebliğ Çıkarma Yetkisi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Finansman ile İlgili Kurallar

Madde 57.	Finansman Sözleşmesi
Madde 58.	Finansman İşlemlerine İlişkin Tebliğ Çıkarma Yetkisi

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Diğer Kurallar

Madde 59.	Yasa Kapsamındaki Faaliyet Konusu İşlemlerde Sınır ve Koşullar
Madde 60.	Sözleşmenin Şekli ve Tescili
Madde 61.	Diğer Yasaların Uygulanması
Madde 62.	Sözleşmelerde Uygulanacak Faiz Oranları

YEDİNCİ KISIM
Faaliyet İzninin Kaldırılması ve Tasfiye ile İlgili Kurallar

Madde 63.	Faaliyet İzninin Kaldırılması
Madde 64.	Faaliyetlerin Sonlandırılması
Madde 65.	Faaliyet İzninin Kısıtlanması, Kaldırılması ve Faaliyetlerin Sonlandırılması İle İlgili Tebliğ Çıkarma Yetkisi

SEKİZİNCİ KISIM
İdari Para Cezaları ile Suç ve Cezalar

Madde 66.	İdari Para Cezalarında Yetki ve Uygulanacak Yöntem
Madde 67.	İdari Para Cezaları
Madde 68.	Suç ve Cezalar

DOKUZUNCU KISIM
Geçici Kurallar

Geçici Madde 1.	Mevcut Finansal Kiralama ve Faktoring Şirketlerinin Durumu
Geçici Madde 2.	Tefecilik Sayılan İşlemlere İlişkin Kurallar
Geçici Madde 3.	Bu Yasanın Yürürlüğe Girdiği Tarihten Önce Bu Yasa ile Yasaklanan Faaliyetleri Yürüten Kişilerin Durumu
Geçici Madde 4.	Eski İşlemlere İlişkin Sorumluluk
Geçici Madde 5.	Geçici 2'nci Maddeye İlişkin Ceza

ONUNCU KISIM
Son Kurallar

Madde 69.	Yürürlükten Kaldırma ve Koruma
Madde 70.	Yürütme Yetkisi
Madde 71.	Yürürlüğe Giriş

**FİNANSAL KİRALAMA, FAKTORİNG VE FİNANSMAN ŞİRKETLERİ İLE TEFEÇİLİĞİN
ÖNLENMESİNE İLİŞKİN YASA**

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim 1. Bu Yasa, Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri İle Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Tefsir 2. Bu Yasada metin başka türlü gerektirmedikçe;
“Faktoring”, mal veya hizmet satışından doğmuş fatura ile tevsik edilen alacaklar ile Merkez Bankası tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tevsik edilebilen mal veya hizmet satışına bağlı doğacak alacakların temellük edilmesi yoluyla finansman sağlama işlemi anlatır.
“Finansal Kiralama”, kiralaayanın, kiracının talebi ve seçimi üzerine üçüncü bir kişiden veya bizzat kiracıdan satın aldığı veya başka suretle temin ettiği veya daha önce mülkiyetine geçirmiş bulunduğu bir malın zilyetliğini, her türlü faydayı sağlamak üzere kira bedeli karşılığında, kiracıya bırakması işlemi anlatır.
62/2017
22/2020 “Finansal Kuruluş”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankacılık Yasasının 23’üncü maddesinin (2)’nci fıkrasında yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek için kurulan ve finans sektöründe faaliyet gösteren kuruluşları “Kişi”, gerçek veya tüzel kişileri anlatır.
“Kiralayan”, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile finansal kiralama şirketlerini anlatır.
“Kiracı”, finansal kiralamayı kabul edeni anlatır.
“Kontrol”, bir tüzel kişinin sermayesinin veya oy haklarının, asgari %50’sine (yüzde elli) sahip olma koşulu aranmaksızın, sermayenin çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmama ile birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması yoluyla veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme veya görevden alma gücüne sahip olunması veya her halükarda tüzel kişi yönetimi üzerinde hakim etki sahibi olma durumunu anlatır.
“Merkez Bankası”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasını anlatır.
“Nitelikli Pay Sahipliği”, bir tüzel kişiliğin, sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak %10 (yüzde on) veya daha fazlasına veya bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları veya yönetiminde önemli derecede etkiye sahip olma durumunu anlatır.
“Özkaynak”, ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kar yedekleri, dönem net karı, geçmiş yıllar karı ve Merkez Bankasınca belirlenecek diğer kalemler toplamından varsa dönem net zararı, geçmiş yıllar zararı ve Merkez Bankasınca belirlenecek diğer kalemlerin düşülmesi suretiyle elde edilen tutarı

anlatır.

“Şirket”, bu Yasa altında izin alınarak kurulan ve faaliyet gösteren finansal kiralama, faktoring ile finansman şirketlerini anlatır.

“Şube”, şirketin bağımlı bir parçasını oluşturan ve faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını kendi başına yapan her türlü iş yerini anlatır.

“Tefecilik”, bu Yasanın 22’nci maddesinin (3)’üncü fıkrasında düzenlenen ödünç para verme faaliyetlerini anlatır.

“Üst Yönetim”, bu Yasa altında izin alınarak kurulan şirketlerde, yönetim kurulu üyesi, genel müdür ve genel müdür yardımcısı ile bunlara denk konumda görev yapanları anlatır.

Amaç	3. Bu Yasanın amacı, bu Yasa altında izin almak suretiyle faaliyet gösteren finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş, faaliyet ve çalışma esasları ile şirketlerin sözleşmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve tefeciliğin önlenmesini düzenlemektir.
Kapsam 62/2017 22/2020	4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri bu Yasa kurallarına tabidir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankacılık Yasası altında faaliyet izni alan bankalarca yapılan faktoring ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarınınca yapılan finansal kiralama işlemleri için de bu Yasa kuralları uygulanır.

İKİNCİ KISIM

Kuruluş ve Faaliyet İzinleri ve İzne Tabi Diğer İşlemler, Birleşme ve Devre İlişkin Kurallar

Şirketlerde Kurucu Olma Koşulları	5. Kurulacak şirketlerin; (1) Gerçek kişi hissedarlarının; (A) Affa uğramış ve/veya sabıka kaydı silinmiş olsa bile; (a) Taksirli suçlar hariç olmak üzere, herhangi bir yasa kuralına aykırılık nedeniyle bir yıldan fazla hapis cezasına çarptırılmış olmaması, (b) Ceza Yasası veya diğer yasalar uyarınca Devletin egemenlik, güvenlik ve saygınlığına, Anayasal düzene karşı işlenen suçlar, taammüden katillik, taammüden katillığe teşebbüs, adam öldürme, adam öldürmeye teşebbüs etme, cinsel saldırı, cinsel taciz, cinsel tecavüz ve bu suçlara teşebbüs etme, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtekarlık, menfaat temini için sahte, gerçek dışı veya hukuka aykırı evrak düzenleme, imzalama, tasdik etme veya verme, görevi kötüye kullanma, hileli iflas, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, vergi kaçırma suçlarından, bu suçlara iştirakten suçlu bulunmaması, itibarı iade edilmemiş müflis, hilekarlık gerekçesiyle şirket yönetmekten men edilmiş olmaması, Şans Oyunları Yasası, Uyuşturucu Maddeler Yasası, Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Yasası veya bu Yasalar altında çıkarılan mevzuat kurallarına aykırılıktan yargılanıp mahkum edilmiş olmaması,
Fastıl 154 3/1962 43/1963 15/1972 20/1974 31/1975 6/1983 22/1989 64/1989 11/1997 20/2004 41/2007 20/2014 45/2014	
31/2009 57/2011 1/2012 38/2015	(c) Bu Yasa veya bu Yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlükten kaldırılan yasalar da dahil finansal

kuruluşlara ilişkin diğer yasaların kurallarına aykırılık nedeniyle mahkum edilmiş olmaması koşuldur.

- (B) Yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonuna devredilen bankalarda, Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonuna devredildiğinde veya faaliyet izni kaldırılan finansal kuruluşlarda, faaliyet izni kaldırıldığında, nitelikli paya sahip olmaması veya kontrolü elinde bulundurmaması,
- (C) Konkordato ilan etmiş veya müflis ilan edilmiş olmaması, pay sahibi olduğu finansal kuruluşların gönüllü tasfiyesi hariç, tasfiye edilmiş olmaması, ve
- (C) İşin gerektirdiği mali güç, itibar ve yeterliliğe sahip olması koşuldur.
- (2) Tüzel kişi hissedarlarının;
- (A) Risk grubu ile birlikte şeffaf ve açık hissedar yapısına sahip olması, ve
- (B) Nitelikli paya sahip gerçek kişi hissedarlarının yukarıdaki (1)'inci fıkrada yer alan nitelikleri taşıması, koşuldur.
- (3) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dışındaki ülkelerin yurttaşı olan ve/veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dışındaki ülkelerde ikamet eden kişiler için yukarıdaki (1)'inci ve (2)'nci fıkralarda yer alan koşulların değerlendirilmesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde uygulanan mevzuat yanında ilgili ülkelerin mevzuatı da kıyasen dikkate alınır. Kendi ülkelerinde finansal kiralama, faktoring veya finansman şirketi kurucusu veya banka kurucusu olma vasfına haiz olmayanların başvuruları dikkate alınmaz.
- (4) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dışındaki ülkelerin yurttaşı olan ve/veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dışındaki ülkelerde ikamet eden kişilerin, ilgili ülkenin mali bilgi edinme ve muadili herhangi bir uluslararası otorite tarafından yayımlanan kara para aklama ve terörizmin finansmanı konulu listelerinde yer almaması koşuldur.

Şirketlerin
Kuruluş
Koşulları

Fasıl 113
28/1974
7/1977
30/1983
28/1987
65/1989
56/1991
42/1997
29/2003
35/2007

6. Kurulacak olan şirketlerin;

- (1) Şirketler Yasası tahtında halka açık limited şirket şeklinde kurulması,
- (2) Şirket adında faaliyet konusunu belirten ibare bulunması,
- (3) Sermayesinin, nakden ve her türlü muvazaadan arı olarak en az 10.000.000 TL (On Milyon Türk Lirası) olması,
Ancak Merkez Bankası öngörülen bu asgari sermaye miktarını beş katına kadar artırmaya yetkilidir.
- (4) Ana sözleşme ve tüzüklerinin bu Yasa kurallarına uygun olması,
- (5) Gözetim ve denetimini engelleyici nitelikte herhangi bir hususun bulunmaması, ve
- (6) Planlanan mali yapı ve organizasyonunun öngörülen faaliyetlerle uyumlu olması koşuldur.

- Şirketlerin Kuruluş İzni ve İznin Kaldırılması
7. (1) Şirketin kurulması Merkez Bankasının iznine tabidir. İznin verilmesi için Merkez Bankası Yönetim Kurulunun en az dört üyesinin olumlu yöndeki oyu gerekir.
- (2) Verilen kuruluş izni, üç aylık bir süre için geçerlidir. Üç aylık süre sonuna kadar kuruluş işlemlerinin tamamlanmaması durumunda verilen izin geçersiz olur.
- (3) Kuruluş izninin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olması, kuruluş izninden vazgeçildiğinin beyan edilmesi, iznin verilmesinde aranan koşulların faaliyete geçinceye kadar kaybedilmesi, faaliyet izni alınamamış olması hallerinden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda şirketin kuruluş izni Merkez Bankasınca kaldırılır.
- Şirketlerin Faaliyet İzni
8. (1) Kuruluş izni alan şirketlerin kuruluş işlemlerini tamamladıktan sonra üç ay içerisinde Merkez Bankasına başvurarak faaliyet izni almaları koşuldur. İznin verilmesi için Merkez Bankası Yönetim Kurulunun en az dört üyesinin olumlu yöndeki oyu gerekir.
- (2) Faaliyet izni almak için şirketlerin;
- (A) Sermayelerinin nakden ödenmiş olması,
- (B) Öngörülen faaliyetleri gerçekleştirebilecek nitelik ve yeterliliğe sahip teşkilat yapısı, personel kadrosu ve bilgi sistemleri de dahil sistemlerinin kurulmuş olması, ve
- (C) Bu Yasanın 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasında belirtilen kuruluş için gerekli asgari sermayenin %2 (yüzde iki)'si tutarındaki sisteme giriş payının Merkez Bankası nezdindeki Hazine hesabına yatırılması koşuldur.
- (3) Yukarıdaki (2)'nci fıkranın (C) bendi gereği yatırılmış olan sisteme giriş payı hiçbir koşulda iade edilmez.
- Yurt Dışı Faaliyetler, Şube Açma, İştirak ve Bağlı Ortaklık Edinme ve Gayrimenkul Ticareti Yapma Yasağı
9. (1) Şirketlerin yurt içinde veya yurt dışında şube açması Merkez Bankasının iznine tabidir. Şirketler, her ne ad altında olursa olsun şube dışında teşkilatlanmaya gidemez, temsilcilik açamaz ve acentelik veremez.
- (2) Şirketler, iştirak ve/veya bağlı ortaklık edinemez. Gayrimenkul ticareti yapamaz.
- Pay Sahipliğine İlişkin Kurallar
10. (1) (A) Şirketlerin nitelikli pay sahibi hissedarlarının bu Yasanın 5'inci maddesinde düzenlenen kurucularda aranan koşullara haiz olması zorunludur.
- (B) Bu koşulları taşımayan veya kaybeden nitelikli pay sahibi hissedarlara ait hisseler altı ay içerisinde elden çıkarılır. Bu hissedarlara ait yönetime katılma hakları, Merkez Bankasının belirleyeceği şekilde kullanılır.
- (C) Nitelikli pay sahibi hissedar olma koşullarını kaybedenler, bu durumu en geç bir ay içerisinde Merkez Bankasına bildirmekle yükümlüdür.

- (2) (A) Şirketin nitelikli pay sahibi tüzel kişi ortağında, bir kişinin nitelikli pay sahibi olmasına veya nitelikli pay sahibi olma durumunu kaybetmesine yol açacak işlemler ile bir kişiye ait doğrudan veya dolaylı sermaye veya oy hakkı payının %20 (yüzde yirmi)'yi, %30 (yüzde otuz)'u ve %50 (yüzde elli)'yi aşması veya bu oranların altına düşmesi sonucunu veren işlemler Merkez Bankasının iznine tabidir.
- (B) Pay oranlarının yukarıdaki (A) bendinde belirtilen oranların altında olmasına rağmen, Merkez Bankası izni olmaksızın şirketin kontrolünde gerçekleştirilen doğrudan veya dolaylı her türlü değişiklik geçersizdir.
- (C) İzne tabi olduğu halde izin alınmadan yapılan pay devirleri geçersizdir. Pay devir izinleri, Merkez Bankasının aldığı pay devir izin kararının verildiği tarihten itibaren üç aylık bir süre için geçerlidir.
- (Ç) Yönetim Kuruluna üye belirlemede gerek vekâletname ve gerekse diğer yollarla etkin söz hakkı veren payların belirli kişilerde toplanmasını sağlayan devirler ile imtiyazlı payların tesisi, devri veya yeni imtiyazlı pay ihracı ve kaldırılması, bu fıkranın (A) bendinde belirtilen oranlara bakılmaksızın Merkez Bankasının iznine tabidir.
- (D) Bu Yasanın uygulanmasında, gerçek kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde, bir gerçek kişi ile eş ve reşit olup olmadıklarına bakılmaksızın çocuklarına ve bunların katıldıkları ortaklıklara veya bu kişi veya ortaklıkların ayrı ayrı veya birlikte kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte dikkate alınır.
- (E) Tüzel kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde, tüzel kişilere ait paylar ile tüzel kişilerin kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte hesaplanır.

Ana Sözleşme,
Tüzük veya Ad
Değişiklikleri

11. (1) Şirketler, ana sözleşme, tüzük veya adlarında değişiklik yapmadan önce Merkez Bankasının uygunluk görüşünü almak zorundadırlar. Merkez Bankasının uygunluk görüşü alınmadan yapılan değişiklikler geçersizdir.
- (2) Şirketler, güncel ana sözleşme ve tüzüklerini internet sayfalarında yayımlamakla yükümlüdürler. Şirketler, ana sözleşme ve tüzüklerindeki güncellemeleri, değişikliğin gerçekleştiği tarihten itibaren on iş günü içerisinde yayımlarlar.

Birleşme,
Devir, Kısmi
Devir veya
Gönüllü Tasfiye

12. Şirketlerin başka bir şirketle birleşmesi, bütün borç, alacak ile diğer hak ve yükümlülüklerinin kısmen veya tamamen, başka bir şirkete veya finansal kuruluşa devri veya faaliyetlerine gönüllü olarak son vermesi Merkez Bankasının izin ve denetimine bağlıdır.

Resmi
Gazete'de
Yayımlanan
Kararlar

13. Merkez Bankası tarafından kuruluş ve faaliyet izni verilmesi veya faaliyet izninin kaldırılmasına ilişkin kararlar Resmi Gazete'de yayımlanır.

İzinlerin Esas ve Usulleri ile İlgili Tebliğ Çıkarma Yetkisi

14. Bu Yasanın bu Kısmında yer alan kurucu olma ve kuruluş koşulları, kuruluş izni, faaliyet izni, yurt dışı faaliyetler, şube açma, pay sahipliği, ana sözleşme, tüzük veya ad değişiklikleri, birleşme, devir, kısmi devir, gönüllü tasfiye ile ilgili kuralların uygulanmasına ilişkin talep edilecek her türlü tevsik edici belgeler, her türlü mali tablo ve değerlendirmeler, taahhütnameler, tutanaklar, resmi belgeler ve bunların şekil ve koşulları, süreler, izin, kısıt ile ilgili hususlar varsa istisnaları ile pay sahipliğinin kapsamı, niteliği, kontrol tespiti için talep edilebilecek tüm belge ve bilgiler, kontrol ve hisselerin el değişmesi süreci, tüm bunlara ilişkin usul ve esaslar Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM Kurumsal Yönetim

Kurumsal Yönetim Yapıları ve İç Sistemler

15. (1) Şirketlerin faaliyetlerinin niteliği, karmaşıklığı ve büyüklüğü ile orantılı olarak,
- (A) Sorumlulukların şeffaf ve tutarlı bir şekilde tanımlanmış olduğu açık bir organizasyon yapısını,
- (B) Karşılaşılan riskleri belirleme, yönetme, izleme ve raporlamaya yönelik etkin süreçleri,
- (C) Güçlü yönetim ve bilgi sistemleri ile muhasebe süreçlerini kapsayan yeterli iç kontrol mekanizmalarını,
- (Ç) Faaliyetlerin bu Yasa ve ilgili diğer yasalar, düzenlemeler ve iç düzenlemelere uygunluğu konusunda güvence sağlayacak sistemleri,
- (D) Doğru bilgiye hızlı bir şekilde ulaşılmasını sağlayacak kapsamlı internet sitelerini,
- içeren kurumsal yönetim yapılarını oluşturmaları zorunludur.
- (2) Şirketler, maruz kaldıkları risklerin izlenmesi ve kontrolünün sağlanması amacıyla, faaliyetleri ve yapısıyla uyumlu ve değişen koşullara uygun, tüm şube ve birimlerini kapsayan, bu Yasada öngörülen esaslar çerçevesinde yönetim kuruluna bağlı, yeterli ve etkin bir iç denetim, iç kontrol, risk yönetimi sistemlerini tesis etmek ve iç sistem birimlerini kurmak ve işletmekle yükümlüdürler. Merkez Bankası, bu hususlarla ilgili olarak usul ve esasları düzenlemek amacıyla bir tebliğ çıkarır.
- (3) Merkez Bankası, şirketlerde kurulan iç sistem birimlerinde çalışacaklar için atanma koşulları belirlemeye ve/veya bu görevlere yapılacak atamaları onaya tabi tutmaya yetkilidir.

Şirket Yönetim Kurulu

16. (1) Şirket yönetim kurulu, şirket faaliyetlerinin kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde emniyetli bir şekilde yürütülmesinden ve yürürlükteki yasalar ile diğer düzenlemelere uyulmasından sorumludur.
- (2) Şirketlerin yönetim kurullarının en az üç kişiden oluşması koşuldur. Genel müdür yönetim kurulunun bir üyesidir. Genel müdürlük ve yönetim kurulu başkanlığı aynı kişi tarafından yürütülemez. Genel müdür haricinde hiçbir şirket personeli yönetim kurulu üyesi olamaz.
- (3) Şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğunun, en az lisans düzeyinde eğitim görmüş olması ve finans alanında en az beş yıllık mesleki tecrübeye sahip olması koşuldur.

- (4) Şirketlerde yönetim kurulu üyeliği görevine başlamadan önce Merkez Bankasından onay alınması koşuldur.
- (5) Şirketlerin yönetim kurulu kararlarının herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde, günü gününe tarih ve sıra numarası belirtilerek gecikmeksizin karar defterine kaydedilmesi ve toplantıya katılan yönetim kurulu üyeleri tarafından imzalanması zorunludur. Alınan kararların Türkçe olması ve yönetim kurulu karar defterlerinin şirketin kayıtlı adresinde muhafaza edilmesi koşuldur.
- Genel Müdürlük Teşkilatı ve Personel
17. (1) Şirketlerde genel müdür olarak görev yapacakların en az lisans düzeyinde eğitim görmüş olması ve finans alanında en az beş yıllık mesleki tecrübeye sahip olması koşuldur.
- (2) Şirketlerde genel müdür yardımcısı olarak görev yapacakların en az lisans düzeyinde eğitim görmüş olması ve finans alanında en az üç yıllık mesleki tecrübeye sahip olması koşuldur.
- (3) Şirketlerde genel müdür ve genel müdür yardımcısı olarak görev yapacaklar için atanmalarından önce Merkez Bankasından onay alınması koşuldur.
- (4) Şirketlerde genel müdür pozisyonlarının otuz günden fazla boş bırakılmaması, boş olan veya boşalan genel müdür pozisyonlarına bu otuz günlük süre içerisinde atamaların yapılması zorunludur.
- (5) Başka unvanlarla istihdam edilseler dahi, yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına muadil konumlarda görev yapan diğer yöneticiler de bu Yasanın genel müdür yardımcılarına ilişkin kurallarına tabidir.
- (6) Merkez Bankası şirketlerin aktif büyüklüklerine ve işlem hacimlerine göre tam zamanlı olarak çalıştırmak zorunda oldukları asgari personel sayısı ve nitelikleri ile ilgili kuralları belirleyebilir.
- Üst Yönetime İlişkin Yükümlülükler
18. (1) Şirketlerde üst yönetimde görev yapacakların bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan nitelikleri taşımaları koşuldur. Bu nitelikleri kaybedenlerin görevlerinden aynı iş günü ayrılmaları veya görevden alınmaları koşuldur.
- (2) Üst yönetimde görev yapanların görevden ayrılmaları halinde, görevden ayrılma nedenlerinin, hem şirket hem de görevden ayrılan tarafından, ayrılış tarihinden itibaren on iş günü içerisinde Merkez Bankasına bildirilmesi koşuldur. Süresinde bildirimde bulunmayanlar, görevden ayrılmalarını takip eden üç ay boyunca Merkez Bankası onayına tabi bir göreve atanamazlar. Merkez Bankası bu süreyi üç ay daha uzatabilir.
- (3) Üst yönetimde görev yapanlar göreve başlamadan önce ve görev yaptıkları sürece mal beyanında bulunmakla yükümlüdürler. Beyanların şekil ve dönemleri Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.
- (4) Bu Yasa ve ilgili diğer mevzuat ile Merkez Bankası tarafından alınan kararları ihlal ettikleri tespit edilen üst yönetimdekiler ile imza yetkisine haiz diğer şirket çalışanlarının imza yetkileri konuya ilişkin inceleme veya yasal süreç sonuçlanıncaya kadar Merkez Bankasının talebi üzerine şirket tarafından kaldırılır. İmza yetkileri kaldırılan kişiler, bu süreçte hiçbir finansal kuruluşta imza yetkisini haiz personel olarak çalıştırılmazlar.

Kurumsal
Yönetime
İlişkin Tebliğ
Çıkarma
Yetkisi

19. Bu Yasanın bu Kısmında yer alan, kurumsal yönetim yapıları ve teşkilat yapısına ilişkin asgari hususlar, atamalara verilecek onaylar, atama koşulları, belirlenen kadrolara uygunlukla ilgili her türlü tevsik edici belgelerin şekil ve koşulları, şirket yönetim kurulu, genel müdürlük teşkilatı, internet sitesi, personel nitelik ve sayısı, mal beyanının süreçleri ve şekli, üst yönetime ilişkin onay süreci dahil yükümlülükler, yönetim kurulu karar defteri ile ilgili kurulların uygulanmasına ilişkin her türlü tevsik edici belge, tüm bunlar ile ilgili yükümlülüklerle ilişkin usul ve esaslar Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Faaliyet Esasları ve Yükümlülükler

Şirketlerin
Faaliyet
Konuları

20. (1) Şirketler faaliyetlerini bu Yasa, bu Yasa ile ilgili diğer mevzuat ve Merkez Bankası tarafından alınan kararlara uygun olarak yürütmek zorundadırlar.
- (2) Finansal kiralama işi ile ilgili faaliyet izni alan şirket, finansal kiralama dışında faaliyette bulunamaz. Şirketin unvanında, finansal kiralama yaptığını gösteren “finansal kiralama” veya “leasing” ibarelerinden biri yer almak zorundadır.
- (3) Faktoring işi ile ilgili faaliyet izni alan şirket, faktoring işinden başka bir faaliyette bulunamaz. Şirketin unvanında “faktoring” veya “factoring” ibaresi yer almak zorundadır.
- (4) Finansman işi ile ilgili faaliyet izni alan şirket, mal ve hizmet temini için finansman sağlanması dışında faaliyette bulunamaz. Şirketin unvanında “finansman” ibaresi yer almak zorundadır.
- (5) Merkez Bankası, şirketlerin ana faaliyet konuları kapsamındaki faaliyet konularını belirlemeye, bunları izne tabi tutmaya veya sınırlandırmaya yetkilidir.

Belgelerin
Saklanması

21. (1) Şirketler, bu Yasada yer alan hususlar ile ilgili belgelerin asıllarını veya aslına uygun olduklarına dair şüpheye yer vermeyecek kopyalarını veya suretlerini ve gerçekleştirilen işlemlere ilişkin kayıtlarını, fiziksel ve elektronik ortamda, en az on iki yıl süreyle güvenli ve istenildiği an erişime olanak sağlayıp ibraz edilebilecek şekilde kayıtlı adresinde saklarlar.
- (2) Bu kayıtların tutulduğu sistemlerin ve kesintisiz hizmetin sağlanması için başka merkezde yer alan yedek sistemlerin daima kullanıma hazır bulundurulması zorunludur.

İzinsiz Faaliyet
ve Tefecilik
Yasağı

22. (1) Bu Yasa ve ilgili diğer mevzuat ile yetkilendirilenler hariç olmak üzere, hiçbir kişi finansal kiralama veya faktoring faaliyetinde bulunamaz, kazanç elde etmek amacıyla mal veya hizmet temini için finansman sağlayamaz ve/veya bu Yasa kapsamındaki faaliyetlerle ilgili olarak yurt içinde hiçbir finansal kuruluş ve/veya şube, temsilcilik ve/veya benzeri organizasyon yapıları açmak suretiyle faaliyette bulunamaz.
- (2) Bu Yasa ve ilgili diğer mevzuat ile açıkça yetkilendirilenler dışında hiçbir tüzel kişinin ana sözleşme ve tüzüğünde finansal kiralama, faktoring, mal veya hizmet temini için finansman sağlama konusunda kural bulunamaz, şirket adında bu konularda faaliyet gösterdiği, ödünç para verdiği ve/veya kredi kullandığı izlenimi

veren ibareler kullanılamaz. Bu yönde ilan, reklam, tabela düzenleyemez ve işlem yapamaz.

- (3) Bu Yasa uyarınca aşağıda belirtilmiş olan faaliyetler tefecilik sayılır ve tefecilik yapmak yasaktır:
- (A) Bu Yasa ve ilgili diğer yasalar tahtında açıkça yetkilendirilenler hariç olmak üzere, herhangi bir kişinin, kazanç sağlamak maksadıyla faiz veya her ne ad altında olursa olsun, bir ivaz karşılığı veya ipotek veya sair teminat almak suretiyle, ödünç para verme işlemlerini yapması,
- (B) Bu Yasa kapsamında faaliyet izni almış bir şirketin bu Yasa kurallarına aykırı olarak finansman sağlaması.

Fon Kaynakları 23. Şirketler, hissedarlarından sağlanan fonlar ile finansal kuruluşlardan ve/veya finansal piyasalardan ve/veya tahvil, bono ve/veya hisse senedi ve/veya benzeri finansal varlık ihracı yoluyla fon sağlanması dışında mevduat, katılım fonu veya başka bir ad altında fon toplayamazlar.

Faaliyet Harcı 24. (1) Şirketlerin, önceki yıl sonu itibarıyla yürürlükte bulunan aylık asgari ücretin yirmi beş katı tutarında yıllık faaliyet harcını her yıl Ocak ayı sonuna kadar Merkez Bankası nezdindeki Hazine hesabına yatırmaları koşuldur. Faaliyet izninin alındığı yıla ait faaliyet harcı, izin verildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde ödenir.

(2) Faaliyet harcını süresi içinde mazeretsiz şekilde yatırmayarak bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen şirketlerin faaliyet izni kaldırılır.

Müşteri Haklarının Korunması 25. (1) Şirketler;

(A) Sundukları hizmetler hakkında müşterilerini zamanında, doğru, tam ve anlaşılır bir şekilde bilgilendirmekle,

(B) Talep üzerine müşteri ile yapılan tüm işlemlerine ilişkin her türlü belgenin bir suretini müşterilerine vermekle,

(C) Merkez Bankası tarafından belirlenecek hizmet kurallarına uymakla,

(Ç) Faaliyetleri sırasında kefalet ilişkisine giren müşteriler dahil olmak üzere, müşteriden talep edilecek masraflarla ilgili müşteriyi açıkça bilgilendirmekle ve açıkça bilgilendirmesi yapılmamış hiçbir masrafı talep etmemekle, ve

(D) Kendilerine yönelik yapılacak şikayetleri değerlendirmekle ve şikayet başvurusunu taraflarına ulaşmasından itibaren, otuz gün içerisinde yazılı olarak cevaplandırmakla, yükümlüdürler.

(2) Merkez Bankası;

(A) Sunulan hizmetlerin şeffaf, kıyaslanabilir, anlaşılır ve erişilebilir olabilmesi için şirketlere hizmetlerinin nitelikleri ile ilgili çeşitli kıstas, standart ve sınırlamalar getirebilir.

(B) Şirketlerden her türlü fiyatlandırmalarını doğru ve anlaşılır şekilde yayınlamalarını talep edebilir.

(3) Referans faiz ve yıllık maliyet oranı ile ilgili hesaplama ve yayına dair usul ve esaslar Merkez Bankası tarafından belirlenir. Sözleşmelerde referans faiz, yıllık maliyet oranı ve marj uygulama şekli ayrıca düzenlenir.

- (4) Müşteri haklarının korunmasına ilişkin amaç, şekil, suret, süre, kapsam, esas, unsur, nitelik, hesaplama, faiz oranı ilanı, reklamı, muhasebeleştirme, sınırlar belirleme, beyan usulü, fiili uygulamalar için kıstaslar, hizmetlerin sunumu ile ilgili gerek fiziki gerek sanal ortamları da kapsayacak kurallar ile ilgili usul ve esaslar Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.
- Sırların Saklanması ile Yayın ve Haberlere İlişkin Yasaklar
26. (1) İlgili şirkette çalışıp çalışmadıklarına ve/veya sıfat ve görevlerine bakılmaksızın şirketlere veya müşterilerine ait sırları öğrenenler, bu sırları açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bu kişilerin yükümlülükleri, sıfat ve görevleri sona erdikten sonra da devam eder.
- (2) Finans sistemine ve/veya şirketlere ve/veya herhangi bir şirkete olan güveni zedeleyebilecek veya şöhretine veya servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olunamaz veya bu yolla asılsız haber yayılamaz ve/veya herhangi bir suretle yayımlanamaz. Her türlü basılı, sözlü yayın yanında radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları, sosyal medya dahil ve benzeri yayın araçlarından yapılan yayınlar, bu madde çerçevesinde değerlendirilir.
- (3) Aşağıdaki hallerde şirketlere veya müşterilerine ait bilgi ve belgelerin verilmesi, sırların ifşası sayılmaz:
- (A) Yasaların zorunlu kıldığı durumlarda.
- (B) Kamuya açıklama yapma görevi bulunduğu hallerde.
- (C) Adli soruşturma kapsamında bilgi ve belgelerin Polis Genel Müdürlüğü'nün yazılı olarak resmi talebi üzerine verilmesinde.
- (Ç) Adli veya hukuki bir yargı sürecinde mahkeme emriyle veya mahkemenin talebi ile verilmesinde.
- (D) Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Yasası kapsamında yetkili mercilere bilgi ve belge verilmesinde.
- (E) Kredi değerlendirilmesi amaçlarıyla sınırlı olması koşuluyla Merkez Bankası Risk Merkezi vasıtasıyla yapılan bilgi ve belge alışverişinde.
- (F) Gerçek kişi müşterinin iflasını beyan etmesi veya tüzel kişi müşterinin tasfiye edilmesinde.
- 4/2008
- Kimliklerin Tespiti ve Belgelendirilmesi ile Şüpheli İşlem Bildirimi
27. (1) Şirketler, doğrudan sundukları veya aracılık ettikleri her türlü hizmet için işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek ve belgelendirmekle yükümlüdür.
- (2) Şirketler, yürürlükteki suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi ile ilgili mevzuat kuralları uyarınca nakdi para limitini aşan nakit işlemleri ve şüpheli işlemleri süreleri içerisinde Para Kambyo ve İnkışaf Sandığı İşleri Dairesine bildirmek zorundadırlar. Yapılacak denetimlerde, bildirim yapmadığı belirlenen şirketler hakkında, ilgili mevzuat çerçevesinde yasal işlem yapılır.

Faaliyetler ve Yükümlülüklerle İlişkin Tebliğ Çıkarma Yetkisi

28. Bu Yasanın bu Kısımında yer alan, şirketlerin faaliyet konuları, kapsamaları, Risk Merkezi, kimlik tespiti, belgelendirilmesi, belgelerin saklanması, bilgisayar kayıtları, fon kaynakları, fon kaynaklarının sınırları, tefecilik, izinsiz faaliyette bulunulması, şirketlerin faaliyet esasları ile ilgili kuralların uygulanmasına ilişkin yükümlülükler ile ilgili usul ve esaslar Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.

BEŞİNCİ KISIM Gözetim ve Denetim

Gözetim ve Denetim Yetkisi

29. Bu Yasa, ilgili diğer mevzuat kuralları ile Merkez Bankası tarafından alınan kararların şirketler tarafından uygulanması, şirketlerin yaptıkları işlemler ile şirketlerin mali bünyesini etkileyen unsurlar ve maruz kaldıkları risklere ilişkin olarak gözetim ve denetim faaliyetleri Merkez Bankası tarafından yürütülür.

Muhasebe Sistemi

30. Şirketler, işlemlerini kayıt dışı bırakamazlar ve gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirmezler. Şirketler, Merkez Bankası tarafından belirlenen muhasebe standartları ile hesap planına uymak ve tüm işlemlerin muhasebe kayıtlarını gerçek niteliklerine uygun, zamanında, eksiksiz ve doğru bir şekilde tutmakla yükümlüdürler.

Finansal Raporlama

31. Şirketler finansal raporlarını, bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek biçim ve içerikte, eksiksiz, gerçeğe uygun, zamanında, anlaşılabilir, denetime, analize ve yorumlamaya elverişli, karşılaştırılabilir ve doğrulanabilir şekilde düzenlemekle ve istenildiği zaman ve şekilde Merkez Bankasına sunmakla yükümlüdürler.

Yabancı Ülkelerde Gelecek Denetim

32. (1) Bu Yasa kurallarına tabi olan şirketlere ait bilgi ve belgelerin yabancı ülkelerde kurulu ana şirketler ve/veya yabancı ülkelerin gözetim ve denetime yetkili mercileri ile paylaşılması ve/veya bu Yasa kurallarına tabi olarak şirketlerde yabancı ülkelerde kurulu ana şirketler ve/veya yabancı ülkelerin gözetim ve denetime yetkili mercilerinin denetim yapması Merkez Bankasının iznine tabidir.

(2) Merkez Bankası yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile yapacağı anlaşmalar çerçevesinde her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunmaya yetkilidir.

Bağımsız Denetim Kuruluşları ile Gayrimenkul Değerleme Kuruluşları 62/2017 22/2020

33. (1) Şirketlerin bağımsız denetimi ve gayrimenkul değerlendirme işlemleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankacılık Yasası uyarınca, Merkez Bankasından yetki alan kuruluşlar tarafından, Merkez Bankasının belirlediği esas ve usuller çerçevesinde gerçekleştirilir.

(2) Bağımsız denetim kuruluşları, düzenledikleri raporların şirketlerin gerçek finansal durumunu yansıtmaları için şirketin bilgi sistemi ile faaliyet süreçlerini göz önünde bulundurmaları ve gerekli mesleki özeni göstermekle yükümlüdürler.

(3) Bağımsız denetim kuruluşları düzenledikleri raporların gerçeğe uymaması halinde üçüncü kişilere verdikleri zararlardan sorumludurlar.

(4) Şirketlerin anlaşmalı olduğu bağımsız denetim kuruluşunca denetlenmiş ve genel kurullarınca onaylanmış bilanço, kar ve zarar ve dipnotları da içeren kamuya açıklanacak finansal raporlarının birer suretini, Merkez Bankasına göndermeleri zorunludur.

- (5) Bağımsız denetim kuruluşları, denetimleri esnasında bu Yasa ve/veya ilgili diğer mevzuatın ihlal edildiğini gösteren herhangi bir husus tespit etmeleri halinde derhal Merkez Bankasına bilgi vermekle yükümlüdürler. Bu bildirim, mesleki gizlilik prensiplerinin ve anlaşmalarının ihlal edildiği anlamına gelmez.
- (6) Gayrimenkul değerlendirme yetkisi alan kişiler ve/veya kuruluşlar düzenledikleri raporların gerçeğe uymaması halinde şirketlere ve/veya üçüncü kişilere verecekleri zararlardan sorumludurlar.
- Bilgi ve Belge Verme Yükümlülüğü**
34. (1) Merkez Bankası, şirketlerden, şirketlerin nitelikli paya sahip hissedarlarından, bağımsız denetim kuruluşlarından, kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer kişilerden bu Yasa kurallarının uygulaması ile ilgili olarak gerekli göreceği her türlü bilgi ve belgeleri gizli dahi olsa istemeye ve/veya incelemeye yetkilidir.
- (2) Yukarıdaki (1)'inci fıkra uyarınca bilgi ve/veya belge istenenler, istenilen bilgi ve/veya belgeleri vermekle ve/veya incelemeye hazır bulundurmakla yükümlüdürler.
- Denetlenen Şirketlerin Yükümlülükleri**
35. Şirketler, Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen denetimlerde istenilen her türlü bilgi ile belgeye zamanında, eksiksiz ve doğrudan ulaşılmasını ve denetim amacıyla talep edilen her türlü desteği sağlamakla yükümlüdürler.
- Oran ve Sınırlamalarla İlgili Koruyucu Düzenlemeler**
36. (1) Merkez Bankası bu Yasa, bu Yasa ile ilgili diğer mevzuat kuralları ile Merkez Bankası tarafından alınan kararların uygulanmasını ve şirketlerin maruz kaldığı riskleri izlemek ve gerekli tedbirleri almak amacıyla sınır veya oranlar belirlemeye; yapılan denetimlerde gerekli görülmesi halinde yükümlülükleri, sınır veya oranları şirketler bazında farklılaştırmaya yetkilidir.
- (2) Merkez Bankası, yaptığı denetimlerde ihtiyaç duyulduğunu tespit etmesi halinde, her bir şirket veya faaliyet konusu için bu Yasada belirlenen asgari veya azami oranlar ve sınırlardan farklı daha ihtiyath bir oran veya sınır tesis etmeye veya hesaplama ve bildirim dönemlerini farklılaştırmaya yetkilidir. Bu kapsamda öngörülen sınırlamalara ve oranlara ilişkin eşiklere erişilmesi veya aşımaların oluşması halinde, ilgili şirket durumu ertesi iş gününde Merkez Bankasına bildirmek zorundadır.
- Özkaynaklar**
37. (1) Şirketlerin özkaynakları bu Yasanın 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasında belirtilen asgari sermaye tutarlarının altına düşemez. Özkaynakları asgari sermayenin altına düşen şirketlere uygulanacak tedbirler Merkez Bankası tarafından belirlenir.
- (2) Şirketler, özkaynakların korunması ve güçlendirilmesine ilişkin olarak kâr dağıtımının onaya bağlanması, yıllık kardan muhtemel zararlar karşılığı ayırmak da dahil Merkez Bankası tarafından alınacak tüm tedbirlere uymakla yükümlüdür.
- (3) Merkez Bankası, bu Yasa kurallarına aykırı olarak üstlenildiği tespit edilen risklerin, ilgili şirketin özkaynak hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınmasına karar vermeye veya bu riskler tutarında ilave özkaynak temin edilmesini zorunlu tutmaya yetkilidir.

- Karşılıklar 38. (1) (A) Şirketler, işlemlerinden kaynaklanan her türlü alacağı ile ilgili doğmuş veya doğması muhtemel zararlar için karşılık ayırmak zorundadırlar.
- (B) Merkez Bankası, kredilerin ve diğer alacakların sınıflandırılması, donuk alacaklar ve diğer alacakların sınıflandırılmasında dikkate alınacak hususlar, genel karşılıklar, özel karşılıklar ve oranları, teminatlar, özel karşılıkların hesaplanmasında teminatların dikkate alınması, kredilerin ve diğer alacakların yeniden yapılandırılması, raporlanması, değerlendirme, istisnalar, muhasebesi, izlenmesi ve diğer alacaklar, çeşitli sektör ve risk türü, bu konu ile ilgili yükümlülükler de dahil ilgili hususlara ilişkin usul ve esasları belirleyen bir tebliğ çıkarır.
- (2) Bu madde uyarınca tahsili gecikmiş alacaklar için ayrılan özel karşılıklar, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Gözetim ve
Denetime
İlişkin Tebliğ
Çıkarma
Yetkisi

39. Bu Yasanın bu Kısmında yer alan şirketlerin, muhasebe sistemi, hesap planı ve izahnamesi, muhasebe standartları, bilgi sistemleri, kamuya açıklanacak finansal raporlar, hesaplar, tablolar, dipnotlar, bunların şekli ile zamanı, dönemsel raporlamalar ve bunların içereceği hesaplar, hesapların nitelikleri, alt düzenlemeleri, takibi, formatı, bildirim zamanı, bildirim şekli, koruyucu düzenlemeler, özkaynaklara ilişkin kurallar, gözetim ve denetime ilişkin yükümlülükler ile ilgili usul ve esaslar Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Sözleşmeler ve İşlemlere İlişkin Kurallar

BİRİNCİ BÖLÜM

Finansal Kiralama ile İlgili Kurallar

Finansal
Kiralama
Sözleşmesi

40. (1) Finansal kiralama sözleşmesi, kiralayanın, kiracının talebi ve seçimi üzerine üçüncü bir kişiden veya bizzat kiracıdan satın aldığı veya başka suretle temin ettiği veya daha önce mülkiyetine geçirmiş bulunduğu bir malın zilyetliğini, her türlü faydayı sağlamak üzere kira bedeli karşılığında, kiracıya bırakmasını öngören sözleşmedir.
- (2) Sözleşmeye her türlü araç, iş makinesi ve ekipmanlar yanında diğer taşınır ve taşınmaz mallar konu olabilir. Bilgisayar yazılımlarının çoğaltılmış nüshaları hariç olmak üzere patent gibi fikri ve sınai haklar bu sözleşmeye konu olamaz.
- (3) Bütünleyici parça veya eklenti niteliklerine bakılmaksızın asli niteliğini koruyan her mal tek başına finansal kiralama sözleşmesinin konusu olabilir.

Finansal
Kiralama
Konusu Malın
Satın Alınması

41. Finansal kiralama konusu malın mülkiyeti kiralayana aittir.
Ancak taraflar sözleşmede, sözleşme süresi sonunda kiracının, malın mülkiyetini satın alma hakkını haiz olacağını kararlaştırabilirler.

Tarafların Hak ve Yükümlülükleri

42. (1) Kiracı, sözleşme süresince finansal kiralama konusu malın zilyedi olup, sözleşmenin amacına uygun olarak her türlü faydayı elde etme hakkına sahiptir.
- (2) Kiracı, finansal kiralama konusu malı sözleşmede öngörülen koşul ve kurallara göre itina ile kullanmak zorundadır.
- (3) Sözleşmede aksine kural yok ise kiracı, malın her türlü bakımından ve korunmasından sorumlu olup, bakım ve onarım masrafları kiracıya aittir.
- (4) Kiralama konusu malın sigorta ettirilmesi zorunludur. Malın kimin tarafından sigorta ettirileceği sözleşmede belirtilir.
- (5) Malın sözleşme süresi içinde hasar ve ziyayı sorumluluğu kiracıya aittir. Bu sorumluluk ödenen sigorta miktarının karşılanmayan kısmı ile sınırlıdır ve aşan kısım kiracı tarafından karşılanmak zorundadır.
- (6) Kiracının seçimi ve talebi üzerine sağlanan malın ayıplı olmasından kiralayan sorumlu tutulamaz.

Malın Kiracıya Teslim Edilmemesi

43. Kiralayanın, malın imalatçısı veya satıcısı ile zamanında sözleşme yapmaması veya gerekli ödemeyi zamanında yerine getirmemesi veya diğer sebepler ile finansal kiralama konusu malın kiracıya teslim edilmemesi halinde, kiracı sözleşmeyi feshedip tazminat talep edebileceği gibi sözleşmenin zamanında yerine getirilmemesinden doğan zararının tazmini ile sözleşmenin aynen ifasını talep edebilir.

Ancak kiralayanın kontrolü dışında olabilecek mücbir sebep kapsamındaki durumlar istisnadır. Bu madde amaçları bakımından mücbir sebep doğal afet, tehlikeli salgın hastalık, savaş hali gibi öngörülemez ve kaçınılmaz bir olayı anlatır ve bu Yasa uyarınca yapılacak sözleşmelerde tarafların mutabık kalacakları diğer halleri de kapsar.

Zilyetliğin ve Kiracılık Sifatının Devri

44. (1) Kiracı, kiracılık sıfatını veya sözleşmeden doğan hak veya yükümlülüklerini, kiralayandan yazılı izin almak kaydıyla üçüncü bir kişiye devredebilir. Bu devir nedeniyle finansal kiralama sözleşmesinde yapılan kiracı değişikliği, bu Yasanın 60'ıncı maddesi çerçevesinde tescil edilir veya şerh olunur.
- (2) Finansal kiralama işlemlerinde kiracı, sözleşmede kural bulunmak kaydıyla finansal kiralama konusu malın zilyetliğini bir başkasına devredebilir.

Mülkiyetin Devri

45. Sözleşmede aksi kararlaştırılmadıkça kiralayan, malın mülkiyetini üçüncü bir kişiye devredemez. Sözleşmede bu yetkinin tanınması halinde, devrin yapılması ile ilgili kurallar Merkez Bankasıca belirlenir.

Kiracının veya Kiralayanın İflası veya İcra Takibine Uğraması

46. (1) Kiracının iflası veya tasfiyesi halinde finansal kiralama yolu ile kiraladığı mallar zapt edilemez, borçlarına karşılık el konulamaz, icra yolu ile takibi yapılamaz veya haczedilemez.
- (2) Kiralayanın tasfiyesi halinde dahi sözleşme, kararlaştırılan sürenin sonuna kadar geçerliliğini sürdürür.
- (3) Kiralayan aleyhine icra yoluyla takip yapılması halinde finansal kiralama konusu mallar sözleşme süresi içinde haczedilemez.

- Sözleşmenin Sona Ermesi 47. (1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmadıkça, sözleşme süresinin dolması, kiracının iflası veya tasfiyesi, ölümü veya fiil ehliyetini kaybetmesi hâllerinde sözleşme kendiliğinden sona erer.
- (2) Kiracının iflas veya tasfiye sürecine girmesi veya tasfiyeye girmeksizin finansal kiralama konusu malın tahsis edildiği işletmesini tasfiye etmesi hâlinde, kiracının talebi üzerine sözleşmede aksine kural yoksa sözleşme, süresinden önce feshedilebilir.
- (3) Sözleşmenin taraflarından her biri sürenin bitiminden en az üç ay önce bildirmek kaydıyla, mevcut veya yeni koşullar ile sözleşmenin uzatılmasını talep edebilir. Sözleşmenin uzatılması tarafların anlaşmasına bağlıdır.
- (4) Sözleşmeden doğan satın alma hakkını kullanmayan veya bu hakkı bulunmayan kiracı finansal kiralama konusu malı, sözleşmenin sona erdiği tarihte geri vermekle yükümlüdür.
- Sözleşmenin İhlali 48. (1) Kiralayan, finansal kiralama bedelini vadesinde ödemeyen kiracıya otuz günlük süre verir. Kiralayan, verdiği otuz günlük süre içinde de bu bedelin ödenmemesi halinde, sözleşmeyi feshedebilir.
- Ancak, sözleşmede, süre sonunda mülkiyetin kiracıya geçeceği kararlaştırılmış ise, bu süre altmış günden az olamaz.
- (2) Taraflardan birinin sözleşmeye aykırı harekette bulunduğu hallerde, bu aykırılık nedeniyle diğer tarafın sözleşmeyi devam ettirmesinin beklenemeyeceği durumlarda sözleşme feshedilebilir.
- (3) Kiracı ve kiralayan arasında finansal kiralama sözleşmesi ile ilgili ihtilaflarda, mahkemece finansal kiralama konusu malın ihtiyati tedbir kararı alınarak kiralayana veya üçüncü bir kişiye bırakılması durumunda kiralayan, mahkemeye malın rayiç değeri kadar teminat yatırmak suretiyle mal üzerinde tasarruf edebilir.
- Ancak mahkeme tarafından sözleşmenin feshinin haksız olduğuna karar verilmesi halinde kiralayan, kiracının zararını tazminle yükümlüdür.
- Sözleşmenin Feshinin Sonuçları 49. Sözleşme kiracı veya kiralayan tarafından feshedilirse kiracı malı geri vermekle yükümlü olup, varsa zarara uğrayan taraf zararını tazminini karşı taraftan talep edebilir.
- Finansal Kiralama İşlemlerine İlişkin Tebliğ Çıkarma Yetkisi 50. Finansal kiralama sözleşmesi kapsamında mallara ilişkin tevsik edici belgeler, beyanlar ve taahhütler dahil finansal kiralama sözleşmesinde yer alması gereken asgari unsurlar, şirketin kullanacağı krediye ilişkin kullandırım sürecinde izlenecek kurallar, kredi türleri, vadeleri, teminatı da dahil tüm unsurlar ile finansal kiralama işlemine ilişkin usul ve esaslar sözleşmeler hukuku ilkeleri ile yasal mevzuata uygun olarak Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.
- Teşvik 51. (1) Teşvik belgesine bağlanmış bulunan yatırımların tamamının veya bir bölümünün finansal kiralama yoluyla gerçekleştirilmesi halinde, kiralayan, kiracının teşvik belgesinde belirtilen ve satın alma halinde onun tarafından kullanılmasına hak kazanılan teşviklerden, Teşvik Yasasına göre belirlenecek esaslar çerçevesinde yararlanır.
- (2) Sözleşme süresi içinde Teşvik Yasası uyarınca kazanılmış haklar
- (3) Sözleşmenin feshi veya sona ermesi ve sözleşme süresi sonunda
- 47/2000
46/2002
44/2003
3/2004
13/2014

26/2014	kiracının malın mülkiyetine sahip olma hakkı bulunmaması halinde, teşvik belgesinde belirtilen teşvikler sona erer ve oluşacak mali yükümlülükler kiralayan tarafından karşılanır.
Pul Vergisinden Muafiyet 19/1963 29/1970 12/1972 2/1973 17/1973 37/1977 27/1980 12/1987 42/1987 25/1991 39/1995 11/2006	52. Ticari ve yatırım amaçlı taşınır mallara ilişkin finansal kiralama sözleşmesinin düzenlenmesi ve tescili, Pul Yasası kuralları uyarınca alınacak pul vergisinden muafır.

İKİNCİ BÖLÜM

Faktoring İle İlgili Kurallar

Faktoring Sözleşmesi	53. (1) Faktoring sözleşmesi, mal veya hizmet satışından doğmuş fatura ile tevsik edilen alacaklar ile Merkez Bankası tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tevsik edilebilen mal veya hizmet satışına bağlı doğacak alacakları temellük ederek tahsilini üstlenme ve bu alacaklara karşılık ödemelerde bulunarak finansman sağlama amacıyla, faktoring şirketi ve alacağını satan arasında yapılan sözleşmedir. (2) Sözleşmeye taşınır ve taşınmaz mallardan kaynaklanan alacaklar konu olabilir.
Alacakların Devri	54. Faktoring şirketi, alacağını satandan temellük ettiği alacakları, sözleşmede öngörüldüğü takdirde alacağını satana dayanıklı ortamda veya yazılı bildirim yapmak kaydıyla başka bir faktoring şirketine devredebilir.
Fatura ve Ek Teminata İlişkin Yükümlülükler	55. (1) Faktoring şirketi poliçeye dayalı olsa bile bir mal veya hizmet satışından doğduğu fatura ile tevsik edilemeyen alacaklar ile Merkez Bankasının belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tevsik edilemeyen mal veya hizmet satışına bağlı doğacak alacakları devir alamaz veya tahsilini üstlenemez. (2) Aynı faturaya dayalı birden çok faktoring şirketine yapılan kısmi temliklerin toplam tutarı fatura tutarını aşamaz. (3) Faktoring işlemi esnasında finansman sağlanmadan önce şirket, alacağını satan tarafından sunulan faturalar ve/veya diğer bilgi ve belgeler hakkında istihbarat yapmakla, işbu faturaların mükerrer olmadığını kontrol etmekle yükümlüdür. (4) Faktoring şirketlerinin faktoring işlemi esnasında alacağını satandan, aldığı faturaların iptal edilmesi halinde iptalin kendilerine bildirileceğine ve iptal edilen faturaların yerine yenilerinin düzenlenmesi halinde, yeni faturaların kendilerine ibraz

edileceğine ve fatura tutarını aşacak şekilde temlik yapmayacağına dair alacağını satandan taahhüt alması gerekir.

- (5) Temellük edilen alacağa konu faturanın iptal edildiğinin tespit edilmesi veya alacağını satan tarafından bildirilmesi durumunda, faktoring şirketleri alacağın tahsili için bildirim tarihinden itibaren bir ay içerisinde yasal takip işlemlerini başlatmakla yükümlüdür.
- (6) Alacağını satan kişi faktoring şirketine temlik etmiş olduğu hak ve alacakları hiçbir şekilde başkasına temlik edemez ve kendi adına tahsil edemez.
- (7) Alacağını satandan ek teminat mahiyetinde olmak üzere alınan ve fatura ile ilişkili olmayan poliçelerin ödenmesinin talep edilebilmesi için;
 - (A) Temellük edilen alacağın vadesinde ödenmeyip sorunlu hale gelmiş olması,
 - (B) Faktoring şirketinin işlem ve muhasebe kayıtlarında, poliçenin ilgili borcun teminatı karşılığında alındığına ilişkin kayıt düşülmüş olması gerekir.

Factoring
İşlemlerine
İlişkin Tebliğ
Çıkarma
Yetkisi

56. Faktoring işlemlerine konu olabilecek doğacak alacakların tevsik edilmesine, faturanın iptaline, beyan ve taahhütlere ilişkin usul ve esaslar dahil faktoring sözleşmesinde yer alması gereken asgari unsurlar, şirketin kullandıracağı krediye ilişkin kullandırım sürecinde izlenecek kurallar, kredi türleri, vadeleri, teminatı da dahil tüm unsurlar ile faktoring işlemlerine ilişkin usul ve esaslar sözleşmeler hukuku ilkeleri ile yasal mevzuata uygun olarak Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Finansman İle İlgili Kurallar

Finansman
Sözleşmesi

57. (1) Finansman sözleşmesi, mal veya hizmet alınımının, malı veya hizmeti satın alan kişi adına mal veya hizmetin teslim veya temini ile birlikte doğrudan satıcıya ödeme yapılması yoluyla finansman şirketi tarafından kredilendirilmesini öngören sözleşmedir. Kredi geri ödemeleri, ilgili mal veya hizmet karşılığında, kredilendirilen kişi tarafından finansman şirketine yapılır.
- (2) Sözleşmeye taşınır ve taşınmaz mallar konu olabilir.

Finansman
İşlemlerine
İlişkin Tebliğ
Çıkarma
Yetkisi

58. Mal ve hizmet temini ile ilgili finansman işlemleri sözleşmesinin asgari unsurları, şirketin kullandıracağı krediye ilişkin kullandırım sürecinde izlenecek kurallar, kredi türleri, vadeleri, teminatı da dahil tüm unsurlar ile finansman işlemlerine ilişkin usul ve esaslar sözleşmeler hukuku ilkeleri ile yasal mevzuata uygun olarak Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Diğer Kurallar

<p>Yasa
Kapsamındaki
Faaliyet
Konusu
İşlemlerde Sınır
ve Koşullar</p>	59.	<p>(1) Şirketlerin, faaliyet konusu işlemlerinin tutarı, şirket özkaynağının otuz katını aşamaz.
Ancak bu tutarın hangi hallerde aşılabileceği Merkez Bankasının düzenleyeceği bir tebliğ ile belirlenir.</p> <p>(2) Şirketlerin kendi risk grubu ile yapacağı işlemlerin tutarı, şirket özkaynağının % 20'sini (yüzde yirmi) aşamaz.</p> <p>(A) Bir gerçek kişi ile eşi ve reşit olup olmadıklarına bakılmaksızın çocukları, bunların yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü oldukları veya bunların veya bir tüzel kişinin birlikte veya tek başlarına, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri veya katıldıkları ortaklıklar bir risk grubunu oluşturur.</p> <p>(B) Bir şirket ile bu şirketin nitelikli pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürü, bunların birlikte veya tek başına, doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri veya bunların katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü oldukları ortaklıklar şirketin dahil olduğu risk grubunu oluşturur.</p> <p>(C) Yukarıdaki (A) ve (B) bentlerinin uygulanmasında aralarında birinin ödeme güçlüğüne düşmesinin diğer bir veya birkaçının ödeme güçlüğüne düşmesi sonucunu doğuracak boyutta kefalet, garanti veya benzeri ilişkiler bulunan kişiler ilgili risk gruplarına dahil edilir.</p> <p>(3) Tüm sermaye artışları Merkez Bankasının onayına tabidir. Sermaye artırımlarının, her türlü muvazaadan arı olarak nakden ödenmesi koşuldur. Onaylanmamış artışlar, özkaynak hesabında dikkate alınmaz.</p> <p>(4) Şirketler alacaklarını, sözleşmede öngörülmesi koşulu ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankacılık Yasası kurallarına bağlı olarak kurulmuş olan varlık yönetim şirketlerine devredebilir.</p> <p>(5) Şirketlerin bu Yasa kapsamındaki faaliyet konusu işlemlerde uygulanacak tanımlar, sınırlar, koşullar ve kuralların uygulanmasına ilişkin yükümlülükler, bunlarla ilgili varsa istisnalar, şirketlere ilişkin yükümlülükler ile ilgili usul ve esaslar Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.</p>
<p>62/2017
22/2020</p>		
<p>Sözleşmenin
Şekli ve Tescili
Fasıl 149
6/1959
21/1989</p>	60.	(1) Sözleşmeler, bu Yasa ve Sözleşmeler Yasası kuralları uyarınca düzenlenir. Sözleşmeler yazılı olarak ve sözleşme yapma ehliyetini haiz iki şahit huzurunda düzenlenmek zorundadır. (2) Finansal kiralama sözleşmelerinde, taşınmaz mallara ilişkin sözleşmeler taşınmazın bulunduğu tapu kütüğünün şerhler hanesine, kendilerine mahsus özel sicili bulunan taşınır mallara dair sözleşmeler bu malların kayıtlı oldukları sicile tescil ve şerh olunur.

- Diger Yasaların Uygulanması Fasılları 61. Sözleşmelerle ilgili olarak, bu Yasaya ve sair yasal mevzuata uygun olarak çıkarılan tebliğlerde kural bulunmayan hallerde Sözleşmeler Yasasındaki kurallar, sözleşmenin yapısına uygun düştükleri oranda uygulanırlar.
- 6/1959
21/1989
- Sözleşmelerde Uygulanacak Faiz Oranları 62. Şirketler uyguladıkları faiz oranlarını, Merkez Bankasının belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde, Merkez Bankasına bildirmekle yükümlüdürler. Merkez Bankası piyasada kullanılan faiz oranlarını ilan edebilir.

YEDİNCİ KISIM

Faaliyet İzininin Kaldırılması ve Tasfiye ile İlgili Kurallar

- Faaliyet İzininin Kaldırılması 63. Bir şirketin faaliyet izni aşağıdaki hallerde Merkez Bankası Yönetim Kurulunun en az dört üyesinin bu yöndeki oyuyla kaldırılır:
- (1) Şirketin doğrudan veya dolaylı %50 veya daha fazla hissesine sahip kişilerin bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan koşullara sahip olmadığı tespit edilmesi veya bu koşulları kaybetmesi halinde, ortaklık yapısının altı ay içerisinde bu Yasaya uygun hale getirilmemesi.
 - (2) Şirketin faaliyet iznini aldığı tarihten itibaren üç ay içerisinde faaliyete başlamaması.
 - (3) Faaliyetlerine kesintisiz olarak bir yıl süre ile ara vermesi.
 - (4) Başka bir şirketle birleşmesi ve/veya başka bir şirkete devri ve/veya gönüllü olarak faaliyetlerine son vermesi.
 - (5) Bu Yasa kuralları uyarınca faaliyet harcımın süresi içinde ödenmemesi.
 - (6) Gözetim ve denetim faaliyetleri sonucunda;
 - (A) (a) Özkaynakların bu Yasanın 6'ncı maddesinde öngörülen asgari sermayenin altına düşmesi veya,
 - (b) Bu Yasanın 59'uncu maddesinde belirtilen oranların aşılması veya diğer yükümlülük, sınır ve oranlara aykırılık olması,
 - (B) Merkez Bankası tarafından istenen raporlamaları yapmaması, eksik, gecikmeli veya hatalı yapması veya gözetim ve denetimi engelleyici herhangi bir hususun, girişimin veya tutumun bulunması, şirketin faaliyetleri veya mali bünyesi hakkında Merkez Bankasını yanıltmak veya yanlış yönlendirmek amacıyla eksik ve/veya hatalı bilgi veya belge sunulduğuna kanaat getirilmesi, Merkez Bankasına hatalı, eksik veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya gözetim ve denetimi engelleyici herhangi bir hususun bulunması,
 - (C) Bu Yasanın kuralları uyarınca izne tabi pay devirlerinin Merkez Bankasından izin alınmadan gerçekleştirilmiş olması,
 - (Ç) Bu Yasa ile ilgili diğer mevzuat ve/veya Merkez Bankası tarafından alınan kararlara aykırı işlemlerin bulunması,
 - (D) Bu Yasaya aykırılık nedeniyle aynı konuda üç kez idari ceza verilmesine rağmen aykırılığa devam edilmesi ve/veya aykırılığın giderilmemesi,

(E) Bu Yasa ile yasaklanan faaliyetlerden herhangi birini yapması ve/veya faaliyet konusu haricinde izinsiz faaliyette bulunması

hallerinden herhangi birinin tespit edilmesi ve Merkez Bankasının altı ayı aşmamak üzere belirlediği süre içerisinde gerekli gördüğü tedbirlerin alınması ve uygulanması ile aykırılıkların giderilmesini şirket yönetim kurulundan istemesine rağmen alınması istenen tedbirlerin verilen süre içerisinde alınmaması veya alınan tedbirlere rağmen sorunların giderilememesi veya benzer sorunların tekrar etmesi veya tedbir alınması durumunda dahi sonuç alınamayacağına kanaat getirilmesi.

Faaliyetlerin Sonlandırılması	64. Faaliyet izni kaldırılan şirketlerin, faaliyetlerini derhal durdurması ve faaliyet izinlerinin kaldırıldığı tarihten itibaren üç ay içinde genel kurullarını toplayarak, şirket konusu ve unvanını değiştirmek veya tasfiye işlemlerini başlatmak üzere karar alması zorunludur.
Faaliyet İzininin Kısıtlanması, Kaldırılması ve Faaliyetlerin Sonlandırılması İle İlgili Tebliğ Çıkarma Yetkisi	65. Bu Yasanın bu Kısımında yer alan, şirketlerin faaliyetlerinin kısıtlanması ve faaliyet izinlerinin kaldırılması ve faaliyetlerin sonlandırılması ile ilgili usul ve esaslar Merkez Bankası tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile düzenlenir.

SEKİZİNCİ KISIM

İdari Para Cezaları ile Suç ve Cezalar

İdari Para Cezalarında Yetki ve Uygulanacak Yöntem	66. (1) Bu Yasada yer alan idari para cezaları, Merkez Bankası tarafından verilir ve ilgililere yazılı olarak tebliğ edilir. (2) Merkez Bankası, bu Yasaya bir aykırılık olması halinde, ilgiliden yazılı savunma ister. Savunma, tebliğ tarihinden itibaren en geç bir ay içerisinde Merkez Bankasına yazılı olarak verilir. (3) Yukarıdaki (2)'nci fıkrada belirtilen sürede yazılı savunma verilmemesi halinde ilgilinin savunma hakkından feragat ettiği kabul edilir. (4) (A) Alınan yazılı savunmanın yeterli görülmemesi veya verilen sürenin dolmasına rağmen, savunma verilmemesi durumunda, şirketlere, ilgili gerçek veya tüzel kişilere bu Yasa kuralları uyarınca idari para cezası verilir. (B) Merkez Bankası tarafından verilen idari para cezası, gerekçesi ile birlikte ilgiliye tebliğ edilir.
İdari Para Cezaları	67. (1) Bu Yasanın; (A) 9'uncu madde, (B) 10'uncu madde, (C) 11'inci madde, (Ç) 12'nci madde, (D) 15'inci madde, (E) 16'ncı madde, (F) 17'nci madde,

- (G) 18'inci madde,
 (H) 20'nci madde,
 (I) 21'inci madde,
 (İ) 25'inci madde,
 (J) 27'nci madde,
 (K) 30'uncu madde,
 (L) 31'inci madde,
 (M) 32'nci madde,
 (N) 33'üncü madde
 (O) 36'ncı madde,
 (Ö) 37'nci madde,
 (P) 38'inci madde,
 (R) 54'üncü madde,
 (S) 55'inci madde,
 (Ş) 59'uncu madde,
 (T) 60'ıncı madde,
 (U) 62'nci madde,

kurallarına aykırı hareket eden şirketlere, gerçek veya tüzel kişilere, aylık asgari ücretin elli katı tutarında idari para cezası verilir.

- (2) Merkez Bankası tarafından bu Yasa altında çıkarılan tebliğlere, alınan kararlara ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde ilgili şirketlere, gerçek veya tüzel kişilere aylık asgari ücretin elli katı tutarında idari para cezası verilir.
- (3) Bu Yasada belirtilen yönetime uygun olarak verilen idari para cezalarının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi zorunludur. Süresi içerisinde ödenmeyen idari para cezaları kamu alacağı olup, Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Yasası kuralları uyarınca tahsil olunur.

48/1977
 28/1985
 31/1988
 31/1991
 23/1997
 54/1999
 35/2005
 59/2010
 13/2017

- (4) Bu madde kurallarına uygun olarak verilen idari para cezaları için şirketlerin ve ilgili diğer kişilerin yargı yoluna başvurma hakları saklıdır.
- (5) Bu maddede düzenlenen kurallar uyarınca idari para cezası verilmesinin öngörülmüş olması ve/veya idari para cezası verilmiş olması, bu Yasa veya başka bir yasada suç olarak tanımlanmış bir aykırılıktan oluşan cezai sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
- (6) Merkez Bankası bu Yasada öngörülen idari para cezası ve/veya ceza kuralları saklı kalmak koşuluyla, şirketlerin faaliyet izinlerinin kaldırılması da dahil uygun gördüğü her türlü idari yaptırımını ayrı ayrı veya birlikte uygulamaya yetkilidir.

- Suç ve Cezalar 68. (1) (A) Bu Yasa kurallarına aykırı olarak, finansal kiralama veya faktoring faaliyetinde bulunan veya mal ve hizmet temini için finansman sağlama faaliyeti yürüten ve/veya bu faaliyetleri yürüttüğüne dair izlenim yaratan ve/veya izinsiz şube, temsilcilik ve/veya benzeri organizasyon yapıları açmak suretiyle faaliyette bulunan veya tefecilik yapan veya fon toplayan bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticileri bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, aylık asgari ücretin beş yüz katına kadar para cezasına veya on yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler. Ayrıca, mahkeme bu faaliyetlerin yürütülmesi için kullanılan her türlü belge, ilan ve reklamların toplatılmasına ve durdurulmasına, bu faaliyetlerin bir işyeri bünyesinde yürütülmesi durumunda ise bu işyerinin geçici veya sürekli olarak kapatılmasına, cezai soruşturma safhası da dahil karar verebilir. Bu şekilde elde edilen kazançlar müsadere edilir ve Hazineye gelir olarak kaydedilir.
- Ancak yukarıda belirtilen faaliyetlerde bulunan veya tefecilik yapan veya fon toplayan kişileri durum resmi makamlarca öğrenilmeden ve bu konuda herhangi bir soruşturma başlatılmadan önce polise veya başsavcılığa bildiren veya durumdan haberdar eden kişi hakkında konuya taraf olup olmadığına bakılmaksızın bu Yasa veya herhangi bir mevzuat uyarınca cezai işlem yapılmaz.
- (B) Bu Yasaya aykırı olarak şirketlere veya müşterilerine ait sırları açıklayan bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticisi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde, aylık asgari ücretin elli katına kadar para cezasına veya beş yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.
- (C) Bu Yasaya aykırı olarak finansal sisteme ve/veya şirketlere ve/veya herhangi bir şirkete olan güveni zedeleyebilecek veya şöhretine veya servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan veya bu yolla yalan haber yayan bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticisi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde, aylık asgari ücretin elli katına kadar para cezasına veya beş yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.
- (Ç) Bu Yasaya aykırı olarak şirket işlemlerini kayıt dışı bırakan, gerçek niteliklerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirilen bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticisi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde, aylık asgari ücretin elli katına kadar para cezasına veya üç yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.
- (D) Bu Yasaya aykırı olarak denetim amacıyla istenen bilgi ve belgeleri vermeyen veya denetim görevinin yerine getirilmesine engel olan bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticisi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde, aylık asgari ücretin elli katına kadar para cezasına veya üç yıla kadar hapis cezasına veya her iki

- cezaya birden çarptırılabilir.
- (E) Şirketlerin Merkez Bankasına, ilgili diğer mercilere, denetim görevlilerine verdikleri veya yayımladıkları belgelerdeki gerçeğe aykırı beyanlarında görevi gereği sorumluluğu bulunan bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticisi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde, aylık asgari ücretin altmış katına kadar para cezasına veya üç yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.
- (F) Bu Yasa veya ilgili diğer mevzuat ve Merkez Bankası kararlarına aykırı karar ve işlemlerle menfaat temin eden bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticisi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde, aylık asgari ücretin yüz katına kadar para cezasına veya beş yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.
- (G) Bu Yasanın 64'üncü maddesi kurallarına aykırı davranan bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticisi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde, aylık asgari ücretin altmış katına kadar para cezasına veya üç yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.
- (Ğ) Görevi nedeniyle koruma ve gözetmekle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri veya diğer malları, dolandırmak niyetiyle veya yetkisiz olarak, kendisinin veya başkasının tasarrufuna geçiren bir kişi ile şirketin hukuka aykırı işleme talimat veren yöneticisi bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde, aylık asgari ücretin iki yüz katına kadar para cezasına veya on yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.
- (H) Haklarında bu Yasa gereğince idari para cezası verilmesine rağmen kasten yükümlülüklerini yerine getirmeyen ve/veya getirmemeye devam edenler bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde aylık asgari ücretin seksen katına kadar para cezasına veya yedi yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (I) Toplam fatura tutarını aşan miktarda alacağı temlik eden bir kişi ile hak ve alacaklarını faktoring şirketine temlik ettiği halde, bu hak ve alacakları bir başkasına da temlik eden veya kendi adına tahsil eden kişiler bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde aylık asgari ücretin elli katına kadar para cezasına veya beş yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (2) (A) Bu Yasada suç teşkil eden hareket veya fiiller başka yasalara göre de cezayı gerektirdiği takdirde, ilgili yasalar altında da işlem yapılmasına engel değildir.
- (B) Ceza Yasasının sorumluluğu gerektiren maddeleri saklıdır.

64/1989
11/1997
20/2004
41/2007
20/2014
45/2014

DOKUZUNCU KISIM Geçici Kurallar

- Geçici Madde 1. (1) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce Finansal Kiralama (Leasing) Yasası ve Faktoring Yasası tahtında faaliyette bulunan finansal kiralama ve faktoring şirketleri, bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde, durumlarını sermaye hariç, bu Yasaya uygun hale getirmekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen şirketlerin faaliyet izinleri Merkez Bankası tarafından kaldırılır.
- 45/2007 (2) Yukarıdaki (1)'nci fıkrada bahsedilen şirketlerden, özkaynakları bu 6/2011 Yasanın 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasında öngörülen sermaye miktarının altında olanlar, eksik kalan tutarı, bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, ilk yıl asgari ½ oranında olmak üzere, iki yıl içinde tamamlamakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen şirketlerin faaliyet izinleri Merkez Bankası tarafından kaldırılır.
- 52/2007 (3) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada bahsedilen şirketlerde genel müdür veya genel müdür yardımcısı olarak görev yapanlardan, finans alanında en az beş yıl tecrübesi olup da bu Yasada öngörülen eğitime haiz olmayanlar ile gerekli eğitime haiz olup da finans alanında en az iki yıllık tecrübeye sahip olanlar, bu görevlerine devam ederler.
- (4) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihte, yukarıdaki (1)'inci fıkrada bahsedilen şirketlerde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapanların, bu Yasanın 16'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrası kurallarına uygun hale gelmelerini sağlamak üzere, şirketlere bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık süre tanınır.
- Geçici Madde 2. Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Yasanın 22'nci maddesi Tefecilik sayılan işlemleri yapan kişilerin, mevcut sözleşmelerinden kaynaklanan alacaklarının tahsiline yönelik işlemler dışında, herhangi bir ödünç para verme faaliyetinde bulunması yasaktır.
- Sayılan İşlemlere İlişkin Kurallar Ancak bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde mevcut sözleşmelerin bir defaya mahsus olmak üzere ve ilave finansman sağlanmadan, yeniden yapılandırılması bu yasak kapsamında değildir. Yeniden yapılandırma süresi hiçbir zaman iki yılı geçemez. Mevcut sözleşmelerden kaynaklanan alacakların, belirli süreli sözleşmelerde, sözleşme sonunda, belirsiz süreli sözleşmelerde ise en çok iki yıl içinde tahsil edilmesi ve/veya tahsil edilemeyenler için yasal alacak takibi yapılması zorunludur.

- Geçici Madde Bu Yasanın Yürürlüğe Girdiği Tarihten Önce Bu Yasa ile Yasaklanan Faaliyetleri Yürüten Kişilerin Durumu
3. (1) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Yasa tahtında tefecilik sayılan işlemleri yapan kişiler, bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, bu Yasanın 5'inci maddesi ile 6'ncı maddesindeki koşulları sağlamak şartıyla finansman şirketi olarak faaliyetlerine devam edebilmek için Merkez Bankasına başvuruda bulunmakla yükümlüdürler. Bu fıkrada belirtilen şirketlerden, özkaynakları bu Yasanın 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasında öngörülen sermaye miktarının altında olanlar, eksik kalan tutarı, bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, ilk yıl asgari ½ oranında olmak üzere, iki yıl içinde tamamlamakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen şirketlerin faaliyet izinleri Merkez Bankası tarafından kaldırılır.
- (2) Finansman şirketi olarak faaliyete devam etmek üzere Merkez Bankasına başvuruda bulunmayanlar ile başvurduğu halde Merkez Bankasından izin alamayanlar, bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden altı ay içinde ana sözleşme, tüzük ve adlarında bu Yasaya aykırı olan hususları düzeltmek veya gönüllü tasfiye için karar almakla yükümlüdürler. Bu kişiler, mevcut işlemleri ile ilgili bilgileri Merkez Bankasının belirleyeceği usul ve esaslarda Merkez Bankasına bildirmek zorundadırlar.
- (3) Başvurusu Merkez Bankasınca uygun görülen şirketlerde, genel müdür veya genel müdür yardımcısı olarak görev yapanlardan, finans alanında en az beş yıl tecrübesi olup da bu Yasada öngörülen eğitime haiz olmayanlar ile gerekli eğitime haiz olup da finans alanında en az iki yıllık tecrübeye sahip olanlar, bu görevlerine devam ederler.
- (4) Başvurusu Merkez Bankasınca uygun görülen şirketlerde, yönetim kurulu üyesi olarak görev yapanların, bu Yasanın 16'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrası kurallarına uygun hale gelmelerini sağlamak üzere, şirketlere bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık süre tanınır.
- Geçici Madde Eski İşlemlere İlişkin Sorumluluk
4. Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir ay içinde, Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesinin bağlı olduğu Bakanlık ile finansal kiralama ve faktoring şirketlerini denetlemeye yetkili olan Bakanlık tarafından hazırlanacak bir tutanak ekinde halen faaliyette olan finansal kiralama ve faktoring şirketleri hakkındaki bilgi ve belgeler Merkez Bankasına devredilir.
- Geçici Madde Geçici 2'nci Maddeye İlişkin Ceza
5. Bu Yasanın Geçici 2'nci maddesi kurallarına aykırı davranan kişiler ile şirketlerin yöneticileri bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, aylık asgari ücretin beş yüz katına kadar para cezasına veya on yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

ONUNCU KISIM
Son Kurallar

- Yürürlükten Kaldırma ve Koruma
72/1962
45/2007
6/2011
52/2007
69. (1) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak “Faizci Olarak İş Yapan Şahıslarla İlgili Hükümler Koyan Kanun”, “Finansal Kiralama Yasası” ve “Faktoring Yasası” bu Yasalar altında yapılan veya yapılmaya başlanmış olup da bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz tamamlanmamış işlemlere hâle gelmeksizin yürürlükten kaldırılır.
- (2) Bu Yasa ile yürürlükten kaldırılan “Faizci Olarak İş Yapan Şahıslarla İlgili Hükümler Koyan Kanun”, “Finansal Kiralama Yasası” ve “Faktoring Yasası” altında çıkarılan mevzuatın bu Yasaya aykırı olmayan kuralları, bu Yasa tahtında yeni düzenlemeler yapılana kadar yürürlükte kalmaya devam eder.
- Yürütme Yetkisi
70. Bu Yasayı, Para, Kambiyo ve İnkışaf Sandığı İşleri Dairesinin bağlı bulunduğu Bakanlık yürütür.
- Yürürlüğe Giriş
71. Bu Yasanın 22’nci maddesinin (3) fıkrası, Geçici 2’nci maddesi ve Geçici 5’inci maddesi bu Yasanın Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten, diğer maddeleri ise 1 Ocak 2021 tarihinden başlayarak yürürlüğe girer.